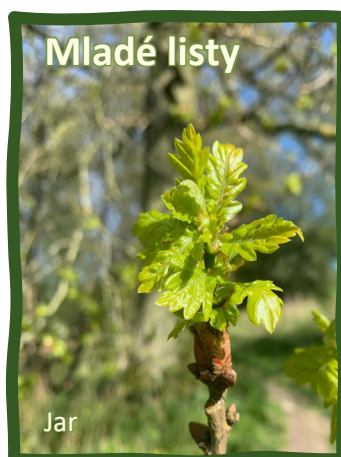
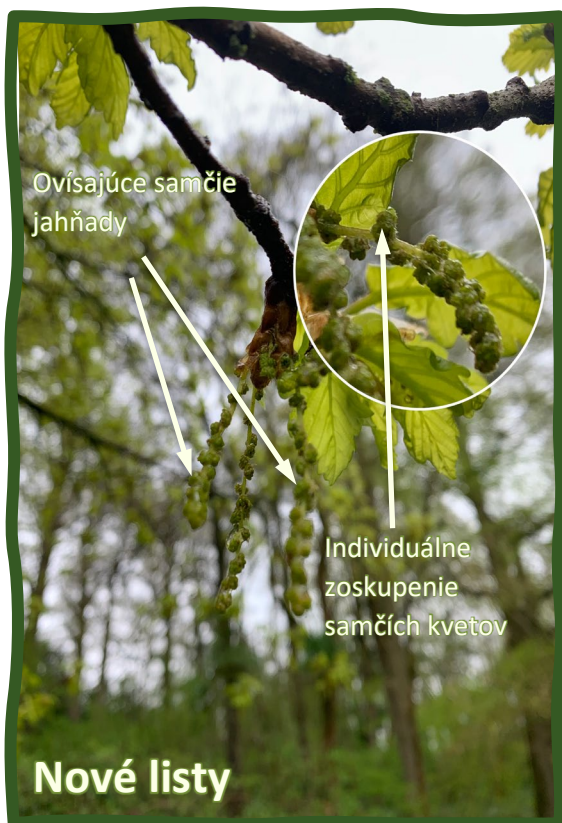

PLANT ID: Dub letný

Quercus robur L.

Opora životného prostredia:
Duby koexistujú s viac než 400 druhmi živočíchov, ktorým poskytujú domov aj obživu – ide napr. o hmyz, cicavce a vtáky (sojky, myši, veverice, diviaky, jazvece, netopiere atď.)

Deti kedysi používali plody dubov – žalude – ako náboje do prakov (zreli od konca augusta)

PLANT ID: Dub letný *Quercus robur* L.

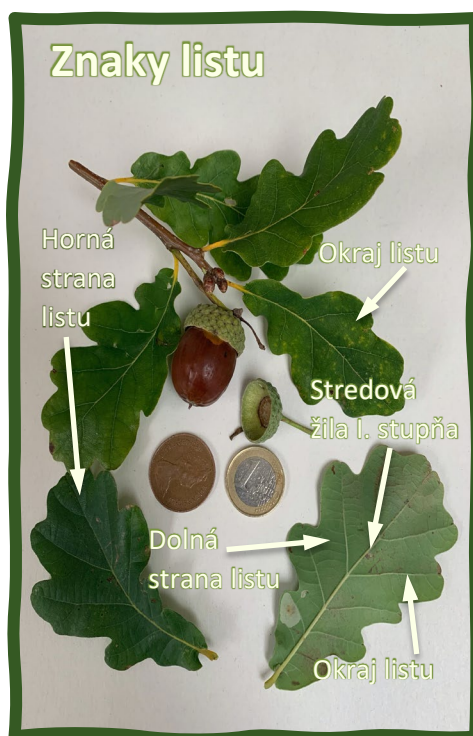
Vedeli ste?

Duby sa môžu dožívať až 1000 rokov. V ich životnom cycle sa rozlišujú tri hlavné fázy, pričom každá trvá približne 300 rokov – rast, žitie a umieranie.

Vekom sa v kmeni vytvorí dutina, no pevná stavba a hlboké korene stromu pomáhajú ustáť silné búrky.

Duby obsahujú tanín, ktorý je pre ľudí v surovom stave jedovatý

Užitočné rady

Občas nie je ľahké ho identifikovať, keďže má tendenciu krížiť sa s dubom zimným a mnohé jedince vykazujú znaky oboch týchto druhov. Na to, aby ste ich rozlíšili, si nazbierajte listy a porovnajte dĺžku stopiek, prítomnosť „ušiek“ (výstupkov listu), hĺbku jednotlivých výstupkov a dĺžku stopky žaluďa.

Rozmnožovacie stratégie :

Opelenie: opelené hmyzom a vetrom

Šírenie semien: šírené cicavcami a vtákmi, najmä sojkou obecnou (*Garrulus glandarius*).

PLANT ID: Dub letný

Quercus robur L.

Základné údaje:

Súčasný stav: Minimálny stav ohrozenia
Výskyt: Rozšírený naprieč celou Európou

Iné názvy

Ľudovo označovaný aj ako kremelák, letnák.

Popis rastliny (taxonómia)

Príslušník čeľade bukovitých (*Fagaceae*). Vysoký (až do 40 metrov) opadavý strom so silným kmeňom a okrúhlou korunou tvorenou silnými konármi, ktoré na koncoch rastú špirálovito. Najjednoduchším poznávacím znamením dubov sú plody – žalude.

Kvitne: Od apríla do mája

Štruktúra kvetu: žlté samčie jahnňady rastú v blízkosti malých guľovitých samičích kvetov na konci nových výhonkov - na začiatku jari často nenápadné a prehliadané.

Plody (žalude): September – Október.

Žalude sa často nachádzajú v pároch na dlhej spoločnej stopke dlhej až 8 cm. Každý je umiestnený v násadke pripomínajúcej vlnenú čiapku, ktorá sa nazýva čiaška. Tvarom a zaoblením sa často líšia. Olivovozelené pásiky sú na žaludoch viditeľné, kým sú mladé a zelené.

List: Duby sú často medzi poslednými stromami, ktorým na jar narastú listy. Majú veľmi krátku aleo žiadnu stopku (zriedka dosahuje dĺžku 9mm), okraje listu sú tvorené výraznými lalôčkami – tieto zasahujú viac než do polovice listu v pomere k celkovej šírke od stopky. Na jeseň sú oranžovo-hnedé.

Prostredie: Rastie v lesnatých oblastiach, no je bohato vysádzaný taktiež v parkoch. Rastie predovšetkým v nižších oblastiach do 1300 m.n.m. (napr. v Alpách)

Čo si všímať

Každé ročné obdobie má čo ponúknuť. V zime je dub zaujímavý pre svoj spleť tvar; na jar pre svoje čerstvé žltozelené lístie, v lete pre tmavozelený tieň, ktorý poskytuje a v septembri a októbri pre svoje žalude.

Najlepší čas na zber/pozorovanie

V zime a začiatkom jari si všimnite, ako sa veľké vetvy na koncoch krúčia a pokrývajú ich zlatohnedé púčiky listov.

Od jari do leta je možné pozorovať listy – často takmer bez stopiek a s výraznými lalôčkami na okrajoch.

Na jeseň sa objavujú žalude na dlhých stopkách, pokryté zelenými pásikmi.

Stonka a kmeň

Bledosivá, neskôr popraskaná a hnedá, pričom kmeň sa delí na množstvo mohutných vetiev krútiacich sa na koncoch. Skupinky mladých vetiev (jalové výhonky) vyrastajú z kmeňa.

Miesta v reťazi

Nektár zbiera hmyz; žalude konzumujú a šíria cicavce a vtáky, najmä sojka obecná.

DVOJNÍCI: Kľúčovými podobnými druhmi sú:

Veľmi podobný je dub zimný (*Q. petraea*). Porovnajzte znaky v tabuľke.

Hlavný znak	<i>Q. robur</i>	<i>Q. petraea</i>
Dĺžka stopky	Žiadne alebo dlhé len 2mm-9mm	Viac než 1cm
Prítomnosť lalôčikov	Áno	Nie
Žalude	V skupinách po 1, 2 niekedy aj po tri	V skupinách do 6

PLANT ID: Dub letný *Quercus robur* L.

Čo skrýva meno – časť latinského názvu *robur* znamená robustný, pevný alebo silný, čo dokonale sedí k vlastnostiam dubu letného.

Botanický glosár (prvá časť)

Kôra- Hrubá vonkajšia ochranná vrstva kmeňa stromu.
Stredová žila- stredová os listu, z ktorej vybieha ostatná žilnatina.
Jahňady- Ovisajúce zoskupenia drobných kvetov.
Lalôčik- zaoblený výstupok na okraji listu.

Bližšie sa s dubom môžete zoznámiť prostredníctvom náučnej filmotéky Pappusu.

Botanický glosár (druhá časť)

Cecidia- Abnormálne zhrubnutie rastlinného tkaniva (napr. na listoch) spôsobené rôznymi parazitmi.
Žalud'- Plod dubu letného - orech
Čiaška- Čapíčka (útvár pripomínajúci hrubú vlnenú čiapku), v ktorom je zasadený žalud' a ktorý je v podstate zoskupením zhrubnutých listeňov pôvodného kvetu.

Konáre rastú špirálovito smerom k okrajom kupolovitej koruny

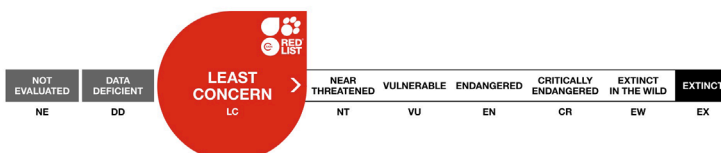
Jedlý

Dub letný je spájaný najmä s hľuzovkami, ktoré často rastú v blízkosti jeho koreňov. Špeciálne vytrénované prasatá a psy ich dokážu nájsť medzi jeho koreňmi. V blízkosti dubu rastú všetky 3 európske druhy hľuzoviek.

Najstarší – Najväčší – Najvyšší: Najstarší známy dub volajú miestni 'Carballo de Cartellos' – nachádza sa v španielskej Galícii a podľa odhadov má 2080 rokov (+/-50). Dub vo švédskom Norra Kvill ma obvod až 15m.
<https://tinyurl.com/v5mhlrw>

Aký je celosvetový výskyt – Nachádza sa takmer všade v Európe i na Britských ostrovoch v nadmorskej výške do 1300 metrov and morom.

Globálne riziko vyhynutia (IUCN – Červená značka).
Dub letný je v minimálnom stave ohrozenia.

Poznámka: Spektrum predstavuje mieru ohrozenia dubu letného